

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 32 โรงเรียน ประชากรจำนวน 420 คน ข้าราชการครูจากโรงเรียนขนาดใหญ่ 15 โรงเรียน ประชากรจำนวน 1,840 คน รวมทั้งสิ้น 2,260 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ซึ่งกำหนดขนาดจำนวนประชากรตัวอย่างโดยใช้สูตรจากตารางของ R.V Krejcie และ D.W. Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2534) ได้จำนวนประชากรตัวอย่าง 327 คน คิดเป็นร้อยละ 14.46 ของจำนวนประชากรแล้วกำหนดสัดส่วน (Proportion) ตามสัดส่วนของ ข้าราชการครูแต่ละโรงเรียนจึงทำการเลือกข้าราชการครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนโดยวิธีสุ่ม (Random) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก			
1.	ประชารัฐวิทยาเสริม	31	4
2.	โนนขำวิทยา	12	2
3.	ผาขาววิทยายน	18	3
4.	พังทวยพัฒนศึกษา	18	3
5.	ก้านเหลืองวิทยาคม	18	3
6.	ยางคำพิทยาคม	22	3
7.	ชุมแพพิทยาคม	3	2
8.	มัธยมหนองเขียด	8	2
9.	หนองตาไก้ศึกษา	8	2
10.	บึงไทรพิทยาคม	19	3
11.	โคกนางามพิทยาสรรพ์	16	2
12.	ศรีหนองกาววิทยา	6	2
13.	หนองกุงวิทยายน	15	2
14.	เบญจมิตรวิทยา	7	2
15.	ม่วงหวานพัฒนศึกษา	21	3
16.	หนองโนประชาสรรค์	9	2
17.	สีหราชเดโชชัย	22	3
18.	คงบังวิทยายน	6	2
19.	หนองเสาเล้าวิทยาการ	3	2
20.	หนองขามพิทยาคม	7	2
21.	ไทรคามวิทยา	17	2
22.	โคกสูงประชาสรรค์	3	2
23.	มัธยมโพนเพ็ก	7	2
24.	คำแคนวิทยาคม	16	2
25.	นาजूวิทยาสรรพ์	16	2

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก			
26	คงมันพิทยาคม	17	2
27	ชุมแพศึกษาพัฒนาการ	10	2
28	แท่นศิลาพิทยศึกษา	11	2
29	บ้านไผ่ศึกษา	6	2
30	โสกนกเต็นประชาอุปถัมภ์	13	2
31	ขอนแก่นวิทยาลัย	18	3
32	พระธาตุขามแก่นพิทยาลัย	8	2
โรงเรียนขนาดใหญ่			
1	ขอนแก่นวิทยายน	257	36
2	ชุมแพศึกษา	150	21
3	แก่นนครวิทยาลัย	190	26
4	ศรีกระนวนวิทยาคม	101	14
5	กัลยาณวัตร	167	23
6	บ้านไผ่	132	18
7	น้ำพองศึกษา	104	14
8	ภูเวียงวิทยาคม	98	13
9	เมืองพลพิทยาคม	107	15
10	ขามแก่นนคร	138	19
11	มัญจาคีศึกษา	88	12
12	นครขอนแก่น	120	17
13	หนองสองห้องวิทยา	58	8
14	หนองเรือวิทยา	53	7
15	ชนบทศึกษา	77	10
รวมทั้งสิ้น		2260	327

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะและเนื้อหาของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประเภทตรวจสอบรายการ (Checklists) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นเองโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการตรวจสอบรายการที่ถามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพ จำนวนบุตร สถานที่พัก การศึกษาอบรม รายได้ แหล่งให้เงินกู้ การใช้เงินในการครองชีพและจำนวนหนี้สิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต ในการทำงาน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เนื้อหา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านรายได้และสวัสดิการ ปัจจัยด้านความมั่นคงในงานที่ทำ ปัจจัยด้านการใช้ความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านความเป็นส่วนตัวและปัจจัยด้านความเป็นธรรมในหน่วยงาน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน เป็นข้อความแบบปลายเปิดที่ให้ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างเสนอแนวทาง เพื่อปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานตามกรอบปัจจัยที่ได้ระบุไว้ในตอนที่ 2

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามกรอบความคิดของ Richard E. Walton. เป็นแนวทาง ทั้งยังได้รับคำแนะนำการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 3) วิเคราะห์แนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) กำหนดกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือ และกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ
- 5) จัดทำข้อกระทงตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ใน ข้อ 3
- 6) เสนอเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเก็บข้อมูล
- 7) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
- 8) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้
- 9) นำข้อมูลจากการทดลองใช้เครื่องมือมาวิเคราะห์หาความเที่ยง
- 10) จัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วทำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการตรวจสอบความตรง ด้านเนื้อหา (Content Validity) และผู้วิจัยได้ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบจากนั้นได้จัดพิมพ์เครื่องมือ เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเหมือน ๆ กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู จำนวน 6 คน โรงเรียนฝางวิทยายน อำเภอบ้านฝาง จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านแซวศึกษา กิ่งอำเภอบ้านแซว จำนวน 6 คน โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จำนวน 6 คน โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จำนวน 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามเฉพาะในตอนต้นที่ 2 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปใช้หาสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Lee J. Cronbach (อ้างถึงใน ประยูร, 2528) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.92

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ที่ได้สุ่มไว้แล้ว
- 2) ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุญาตและขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารหรือผู้แทน แจ้งแก่ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนในการกรอกแบบสอบถาม
- 3) จัดส่งแบบสอบถามให้โรงเรียน กำหนดวัน - เวลาที่จะไปขอรับแบบสอบถามคืน โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร หรือผู้แทนเป็นผู้รวบรวม แล้วจัดส่งคืนหรือไปรับด้วยตนเองในบางโรงเรียน ซึ่งได้ดำเนินการระหว่าง วันที่ 23 กันยายน 2540 ถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2540 แบบสอบถามให้ส่งไปทั้งหมด 327 ชุด ได้รับคืน 325 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.38

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC + ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้จัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

1) นำแบบสอบถามมาตรวจและให้คะแนนของมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

มีปัจจัย อยู่ในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มีปัจจัยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4
มีปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
มีปัจจัยอยู่ในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
มีปัจจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

2) คำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยด้านรายได้และสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในงานที่ทำด้านโอกาส ใช้ความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นส่วนตัวและด้านความเป็นธรรมในหน่วยงาน ตามสถานภาพที่ปรากฏ จากข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนทั้งสองขนาด

3) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต ในการทำงาน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จำนวนตามรายด้านและรวมทุกด้าน ด้วยการทดสอบที (t-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาและแก้ไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานแบบปลายเปิด ได้จัดรวบรวมข้อมูลที่ได้รับเป็นความเรียง โดยแยกเป็นกรอบแนวความคิดตามข้อเสนอแนะนั้น ๆ แล้วนำมาแจกแจงความถี่ เพื่อจัดลำดับจากมากไปน้อย และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่มีความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ของโรงเรียนแต่ละขนาดมาจัดลำดับ

3.4.3 การแปลผลข้อมูล

ข้อมูลทีวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแปลผลจาก ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยกำหนดช่วงคะแนน (Class Interval) ในการแปลผล ดังนี้

4.51 - 5.00	ได้รับปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	ได้รับปัจจัยอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	ได้รับปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	ได้รับปัจจัยอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	ได้รับปัจจัยอยู่ในระดับน้อยมาก